

NÉPÜNK

REGISZTRÁCIÓS ÉS KIADÓHIVATAL

ORADEA

Oradea Iosif Vulcan No. 4

Telefon: 448.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő:

Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán

Felolós szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hírközlési díj és vállalatoké 200, magánosoké: egész évre 300, fél évre 160, negyed évre 85 lél. Külföldön: 120-80, 45, 25 ct. 180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengé. 10-6 Dollár.

AV 9 — Örök tragédiánk

Meditáljunk újból örök tragikumunk felett? Jajgassunk földön ülve Ab havának kilencedik napján újból arról, ami évezredekre előre determinálta népi létünket és nagy tragédiánkat? Sirjunk a jeruzsálemi szentély rejtett pusztulásán, dicső népi életünk oly tragikus összeomlásán?

Igen sirjunk, mert ezt írja elő nekünk komor vallásunk, igen sirjunk, mert nemcsak a régmúlt tegnapot siradjuk, hanem magunkat is vele együtt és a másit is, amely ezekben a napokban, úgy megáll minden egyes ember lelkét. Sirassuk a jeruzsálemi régi évezredek pusztulását, mert akkor döntötték el a titus seregek, a mi sorsunkat is és talán gyermekeinket és unokáinkat is. Sirjunk, mert a zsidó könnyek és fájdalmak örömpohara még rengetek könnyet tud befogadni, pedig már már azt hittük, hogy szüntelenig telt meg, az évezredek folyamán.

Sirassuk Ab havának napjaiban, a régmúlt idők tragédiáit. És sirjunk a napokban kezajló szomorú események miatt, amelyek a legutóbbi időkben is, negyven új mártírral gazdagították, ebből a szempontból oly nagyon is ellátott népi történelmünket. Sirassuk őket, akik most hallak meg azért, hogy Jeruzsálem örökké a miénk volt és a miénk lesz.

Sirassuk a Tegnapot és zokogjunk a jelenen.

De a holnapért ne sirjunk. A holnap nem az ösökké, a holnap nem a miénk, akik többé-kevésbé gyenge kézzel és akarattal irányítottuk sorsunkat. A holnap nem a miénk, a holnap azoké az izmos ifjaké, akik építik a jövőt, és bizonyos, hogy ez a jövő nem vigasztalan, ez a jövő nem szomorú, ez a jövő nem reménytelen. A jövőt építi most tizenhat millió zsidó. És ha szomorú is múltunk, ha nem boldog a jelenünk, higgyünk abban, hogy a sok eljajongott echo-k végül utat törnek maguknak és sorsunk nem lesz teli örökké-örökké kétségbeeséssel és reménytelenséggel.

A jövő a zsidó ifjuságé, amely tudja mit akar és egy boldogabb korba fog kerülni és egy boldog Palesztina virulását fogja megélni. Most még sirjunk, de könnyeinken keresztül, lássuk azt a szivárványt is, amely reményt nyújt a boldog jövőre...

Köszönjük Önnek

Titulescu ur!

Köszönjük Önnek Titulescu ur, hogy a sors Önt olyan pozícióba segítette, ahol történelemformáló készséget megmutathatja. Ön Monsieur Titulescu, csak egy ember, de vannak példák a történelemben, amelyek azt bizonyítják, hogy egy váteszi erejű férfit sokszor többet jelent nemzetének, mint egy egy győzelmes háború. Ön Mons. Titulescu egy harcot folytatott most. Alig néhány napig tartott és állig felfegyverezett államok ellen harcolt. És egymaga, a szó büvés

erejével, az érvek kérlelhetetlen logikájával állott szemben a németek 8000 repülőgéppel, 10 000 tankjával és tízmillió s hadseregével. Ön győzött Mons. Titulescu és ezt — köszönjük Önnek.

Köszönjük a sorsnak, hogy Önnel is megáldotta ezt az istendáldotta Kanaánt, amelyet Rómáninak hívnak, ahol egy boldog és gazdag nép lakik, amelynek békés pacifista munkásságát, felelőtlen kalandokba akarta hajtani, egy kis uszító tömeg. És Ön egymaga állott ki a vár jókára, azzal hogy hazajött és a logika kérlelhetetlenségével kimutatta, hogy nincs más út, mint a békés továbbhaladás újja azokkal, akik Románia igaz nagy barátai. Önt Titulescu ur, a román nemzet őrző védangyala küldötte most haza, hogy mint a bárkából egykor elküldött békegalamb, a béke olajágát hozza haza és mondja meg azoknak, akik nem látnak, hogy a fegyverkezés ördögizében még nem látszik, csak egy kis csucsá annak az Ararat hegynek, amely hirdeti azt is, hogy bár dülnek az árulok, de egykor letűnnek és újra a

békés teremlő munka fogja elfoglalni az öt megillelő helyét a világon.

Ön volt mindig az, aki a szélsőséges dramatikussággal szemben a józan, higgadt logikát állította szembe, mely egyedül eszköze az ország konsolidációjának. Köszönjük a Sorsnak, hogy Önre vigyáz és Önnek módot nyújt arra, hogy bámulatos éleslátásával, horizontális átfogóképességével, mélyen és jól lásson és amennyire emberitől kitelik, előre is láthasson. Ezért nyugodott meg azoknak a szívai, akik tudják, hogy mit jelentett az Ön legutóbbi bucuressti tartózkodása. Köszönjük Önnek Mons. Titulescu, hogy jött, látott és győzött. És milliónyi kisebbségi polgár, a józanlátású többségi nép millióival együtt örök hálával emlegeti az Ön nagyszerű nevét.

Az Isten áldása kísérelje tovább útját is Önt, Nicolae Titulescu Románia külügyminisztere és jó szelleme.

Meghalt párisi emigrációjában Georg Bernhard, a híres német-zsidó publicista

Megdöbbenő hírt röpl szíjjel a világba a párisi táviró. Georg Bernhard, az ismert gazdaságpolitikus és publicista 61 éves korában elhunyt. 1913 tól 1930 ig elsőrangú szerepe volt a német hírlapirodalomban: a Vossische Zeitung főszerkesztője és az Ullstein lapvállalat egyik igazgatója volt. 1933 ban amikor Hitler uralomra került, emigrációba kényszerült. Párisba ment, ahol megalapította a Pariser Tageblattot, majd a Pariser Tageszeitung-című napilapot. Régebben tagja volt a Centralvereinnak, de zsidókérdéssel nem

igen foglalkozott. Párisban azután egészen intenzíven foglalkozni kezdett a zsidóság problémáival és legutóbb a zsidó világkongresszus megszervezése végett beutazta az Egyesült Államokat. (Lapunk is nemrégiben közölt tőle egy igen érdekes errevonatkozó cikket!). Most érkezett vissza hosszabb tengerentúli utjáról és ugyánlázik legyengült szervezete nem tudott megbirkózni a sok izgalommal és fáradtsággal és a zsidóságnak ez a hányatott életű zseniális fia hirtelen elhunyt Párisban.

Állítólag

Maniu tárgyal az ardeali jobboldal képviselőivel, akiknek nincs antiszemita programjuk

București. A fővárosban az a feltűnést keltő hír terjedt el, hogy Maniu Gyula volt miniszterelnök tárgyalásokat folytat Ion Motával és Dr. Eremluval, azzal a céllal, hogy közös nevezőre hozzák programjukat. Az ország gazdasági fellendítése érdekében meggyeztek abban, hogy feloszlalják a kartelleket, nacionalizálják a hadipart stb. amennyiben uralomra kerülnek. Dr. Eremlu állítólag kife-

lentette hogy az általa képviselt nacionalisták elvetik programjukból az antiszemizmust és csupán a kapitalisták ellen fognak küzdeni, függetlenül attól, hogy ezek zsidók e, vagy románok. Nekik nincs kifogásuk azon zsidók ellen, kik kinlódással keresik mindennapi kenyerüket, csak a kizsákmányolók ellen küzdenek, bármelyik fajhoz, vagy néphez tartozanak is az illetők.

A németországi zsidó tőke

Berlin. Dr. Schacht Hjalmar gazdasági miniszter és a Reichsbank vezére újabban kiadott rendelkezései értelmében, az egész német gazdasági élet az állam ellenőrzése alá kerül. A „totalis” állam gazdaságilag is egyé szerveződik, viszont félt, hogy a zsidók beilleszkedése teljesen lehetetlenné válik.

hatalmas veszteségekkel menekül az újabb gazdasági pogrom elől

Schacht új gazdasági politikája pánikot idézett elő a zsidóság körében. A zsidóság tőkét a legnagyobb gyorsasággal és ami legszomorubb 75% os veszteséggel menekített külföldre, a Birodalmi Bank transferjével. Szakkörök becslése szerint az elmúlt napokban újabb ötmillió márika értékű zsidó tőkét transferáltak külföldre.

A Németország által megtagadott zsidó hősi halottak emlékére

**„12.000-ek faluját“
építi fel Palesztinában a zsidó
frontharcosok kongresszusa**

Zsidó legiót a Szentföldnek!

Wien. Korábbi számainkban megemlékezünk arról a világkongresszusról, amelyet a zsidó volt frontharcosok hívtak egybe Wienbe. A kongresszus méltóságteljesen folyt le. Elnökké von Friedman, volt kapitányt választották meg. Wien város polgármestere, Richard Schmitz, volt alkancellár, meleg szavakkal üdvözölte a frontharcosok világgyűlését. A bécsi központi temetőben nagy emlékünnepele volt, amelyen résztvett az osztrák zsidó frontharcosok két bataillonja, zászlóikkal, valamint a többi országok kiküldöttei, valamennyien zászlóik alatt. A mauzoleum előtt hat osztrák volt frontharcos állott díszőrséget, akik egykor az arany vívőszéki érmet kapták. A frontharcosok nevében Craditor amerikai delegátus tartott emlékbeszédet, mire a zászlókat meghajtották a kegyelet jeléül. Azután elvonultak a mauzoleum előtt. A lengyel követség fogadta a lengyel delegációt a nagykövetség palotájában, ahol Gironowsky nagykövet üdvözölte őket. A külföldi delegátusokat Boar Barenfels alkancellár fogadta a kancellári palotában. Caro őrnagy, az angol delegáció nevében köszönetét fejezte ki Wien városának a szívélyes és megérő fogadtatásért. Az alkancellár sok szerencsét kívánt a kongresszus munkájához.

Tisztelegtek a külföldi delegátusok a honvédelmi minisztériumban is, ahol Zehner tábornok, államtitkár fogadta őket. Az államtitkár bajtársi hangon üdvözölte a megjelenteket és köszönetét fejezte ki azért a kegyeletes aktusért, amelyet az elesett osztrák katonákkal szemben megnyilatkoztattak. Végül ezzel fejezte be beszédét:

— Mint frontkatonák és csapatvezető tisztek, igen gyakran volt alkalmam a háború alatt, zsidó katonák hősiességéről meggyőződni. Meggyőződésem, hogy a zsidó katonák bátran küzdöttek és mindenkor megtették kötelességüket, hazájukkal szemben.

Craditor amerikai tengerészfőhadnagy köszönetét fejezte ki az államtitkárnak, elismerő szavaiért.

Zehner tábornok ezután sokáig elbeszélgetett a delegáció tagjaival, különösen sokáig beszélgetett a magyar delegáció vezetőjével, Schuller mérnökkel, akinek igen sok ritka katonai kiüntetése van. A tábornok kijelentette, hogy magyar csapatoknál is szolgált és a magyar zsidó katonák bátorságáról is sokszor meggyőződött.

A kiküldött öt bizottságot a plenáris ülés elé terjesztették, ahol egyhangulag elfogadták azokat. Elhatározták egy állandó szerv létesítését, „Comité du Congrès Mondial des Anciens Combattants Juive” címen, amely a zsidó frontkatonák kérdésével foglalkozik és egy második világkongresszus létesítését megvalósítja. A komité tagjai lettek: Friedman kapitány, Craditor (Egyesült Államok), Sarna (Anglia), Vanikoff (Franciaország). Főtitkár lett: Stiasny főhadnagy, azonkívül Tadger ezredes, Fein, Bergstein, Schuller, Bergman és Rose. A komité havonként egy bullettint fog kiadni a volt frontkatonákat érdeklő eseményekről. Ajánlották, hogy olyan országokban, ahol nincs még a zsidó katonáknak emlékműve, létesítsenek ilyeneket.

Elhatározták, az amerikai delegáció javaslatára, hogy Palesztinában az elesett katonák emlékére, egy „Memorial Conservatory of Music” intézetet létesítsenek. Elhatározták, hogy a nemzsidó frontharcos szövetséggel kapcsolatot tartanak fenn. A Németországért hősi halált halt és a németek által megtagadott 12.000 zsidó katonák emlékére egy falut létesítsenek Palesztinában, amelyet „A 12.000-ek faluja” néven ismernek majd és ott volt zsidó frontkatonák, vagy azok utódai fognak lakni. A kongresszus elhatározta, hogy az angol delegáció útján kéri fogják az angol kormányt, hogy segítse elő a zsidó frontkatonák letelepedését és kéri, hogy állítsák fel ismét a „zsidó legiót” Palesztinában.

A kongresszus alatt meglátogatták a delegátusok Herzl Tivadar sírját is, a döblingi temetőben.

Zsidó „benszülöttek“.

Sokszor úgy érezzük, hogy bennünket zsidókat ok nélkül „vádolnak” azzal, hogy mi okosak vagyunk. Mert mit is mond a közmondás: más kárán tanul az okos. Hát kérdezzük, hogyan lehet ezt mondani például azokra az ó-királyságbeli román zsidókra, akik most mozgalmat kezdtek arravonatközöleg, hogy őket másképpen kezeljék, mert nekik az őseik is itt laktak már, tehát ők kimondottan „benszülött” zsidók. Hát lehet okosnak mondani ezeket, ha nem tanultak és nem okultak azoknak a Nauman zsidóknak sorsán, akik a hitleri éra előtt állandóan német hazafiságukat ordították és Hitler óta nem akarnak egyebet, minthogy nekik külön privilegizált helyzetet biztosítsanak, a többi németországi zsidók rovására. Szerencsére, a nemzeti szociálisták alaposan beléjük rugtak és kimondták, hogy minden erőlködésük fölösleges, mert nem lehet árulással és renegátsággal, a többi zsidók rovására különleges helyzetet biztosítani maguknak.

Igy a naumanisták Berlinben. És most a „Lupta” című bucuresti-i lapban felhívást bocsátanak ki a romániai „naumanisták”, amelyben tömörülésre szólítják fel azokat, akiknek őseik itt nyugszanak az ó-királyságbeli temetőkben. Micsoda furcsa profilaktikus intézkedés akar ez lenni? Azt hiszik talán, ha Cuza beleszólna a kormányzásba, akkor ők különleges jogot tudnának kiverekedni maguknak? Nagy és keserves csalódás érné őket! Mert az ilyen gonosz árulókat még azok sem

tudnak bevenni, akik különben sem szeretnek bennünket. Sőt, ezeket a gerinctelenek leggerinctelenebbjéit még jobban megvetik. Hát nem okosnak ezek az „okos” zsidók a berlini példán? Nem szégyelik magukat ilyen felhívást kibocsátani, komoly lapok hasábjain?

És nem utolsósorban volna talán még egy kis megjegyzésünk ehhez, nekünk, ardealaknak, bukovinaiaknak és baszarábiaiaknak. Hát nekünk nincsenek itt őseink, akik csaknem ezer évre visszamenőleg tudjuk bizonyítani, hogy ezen a földön laktak őseink? Okvetlenül Moldovában, vagy Munténiában kell ősi sírja legyen egy a megnagyobbodott Romániában élő zsidónak? Vagy vegyük talán őseink sírjait és csonkjait és vigyük fel Bucuresztibe?

A guny, a megvetés és utálat kell elfogjon minden önzertes zsidót, amikor hallja, hogy ilyen dezeridörök is élnek közöttünk. Ilyen áruló dezeridörök! Reméljük, hogy a józan népi ösztön kiveti magából az ilyen fajzatot és nevetségbe fog fulladni ez a komisz és méltatlan játék.

Ez a szó, hogy „benszülött”, különben is afrikai félvadakat asszociál bennünk. Ilyen gondolatok fognak el bennünket, amikor az ó-királyságbeli zsidók saját magukról, mint benszülöttek beszélnek. De még annyi eszük sincs, mint az igazi benszülötteknek, amott messzi a dzsungelben. Mert azok nem kérkednek benszülöttségükkel, mint azok a naumanisták, akik miatt szégyenkeznie kell a romániai gerinces és öntudatos zsidóságnak.

Ahogy lord Plumer beszélt...

Most jelent meg lord Plumernek, a volt palesztinai kormányzóknak biográfiája, aki a huszas évek végén volt a Szentföld kormányzója. Az életrajzot Charles Harlington állította össze. Leírja, hogy Plumer miképpen tudta magát iránt biztosítani minden párt bizalmát. Amikor Jeruzsálemben a „Bibliatársaság” házában alapkövetétele volt, akkor a jelenlevő Plumer lordot kövekkel dobálták meg. Másnap reggel magához hívatta a főkormányzó a muftit, aki jelenleg is még hivatalában van. Figyelmeztette, hogy nem tűri az ilyen kilengéseket és kéri a főmuftit, hogy gondoskodjék arról, hogy ez ne fordulhasson többé elő. A főmufti azt válaszolta, hogy neki nincs elég hatalma ennek megakadályozására. Erre mondotta lord Plumer: „Jól van, ha a mohamedánok, egy keresztény vallási ceremóniát kövekkel dobálnak meg, a muftinak kell gondoskodni arról, hogy ez ne történhessen meg. Ha pedig a mufti erre nem képes, akkor más muftit fogunk kinevezni”. A mufti erre azt mondotta: „Ezt Ön nem teheti, ez Önnek nincs módjában”. — „Nem tehetem?” — mondotta Plumer — jó lesz ha vigyázz és most mehet”. Fölösleges elmondani, hogy mi volt az epilógus. A kődobálások megszűntek.

Ezzel kapcsolatban még egy érdekes esetet tárgyalnak most Palesztinában a volt főkormányzóval kapcsolatban. Egytízben az arabok delegációt küldöttek hozzá és kérték, a zsidók jogainak megnyitását. Amikor elutasító választ adott, akkor az arab delegáció vezetője azt mondotta: „Ily körülmények között nem garantálhatjuk az ország nyugalmát”.

— Az én kötelességem, hogy az ország nyugalmát biztosítsam és nem az Önöké! Ezzel rögtön sarkonfordult és véget vetett az audenciának.

Jól megy az araboknak, még a fogságban is

Sarafendben az angolok koncentrációs táborát építettek azoknak az arab zendülőknek, akiket elfogattak, hogy ne zavarják az ország nyugalmát és rendjét. Az angol alsóházban Williams képviselő interpellált az ügyben és megkérdezte a gyarmatügyi minisztert, hogy milyen ellátásuk van ezeknek a „szegény” araboknak. A miniszter válaszolt és azt mondotta többek között: Nincsenek panaszok a tábor ellen, Sarafend egészséges város és külön egészségügyi hatóságok vigyáznak az arabok egészségére. Bevezették a villanyvilágítást és vízvezetékét is építették számukra és a kormány mohamedán istentiszteleteket is rendeztet számukra.

Kiderül tehát, hogy az elfogott araboknak jó dolguk van. Mit mondjunk? Jobb dolguk van, mint amikor szabadlábban vannak. Mert nekik amikor szabadlábban vannak, nem kell a villany és nem kell a fürdőszoba. Ezt is a zsidók kontójára írják. Pedig a zsidók minden erővel azon vannak, hogy az arabok is emberibb életkörülmények közé kerüljenek. Az arab urak, az effendik természetesen nem nézik jó szemmel, hogy a zsidó európaiság azon igyekszik, hogy mindenki emberi életet élhessen és ne legyen egy privilegizált osztály különleges lehetősége. Az arab fellah most megismeri majd a fürdőszobát és villanyvilágítást az angol koncentrációs táborokban is. És látni fogja, hogy jobb fogolynak lenni: mint az arab urak rabszolgájának. Osztályöntudatra fog ébredni és látja majd, hogy nem a nacionalizmus determinálja egyedül az emberek életlehetőségét, hanem gazdasági elhelyezkedése. A nyomorult és „kilengésekbe” beleheccelt arab proletár többet fog most Sarafendben látni, mint azt a főmufti és társai szeretnék. Látni fog és tapasztalni és igyekszik többé nem bekerülni az internálótáborba, hanem követelni, hogy legalább úgy élhessen szabadon, ahogy a fogságban. És ha erre a felismerésre ébred, akkor nem fog a több kulturát hozó és emberibb életlehetőséget biztosító zsidók, hanem a kizsákmányoló arab földesurak és a vallás nevében visszaélő mohamedán papokkal szembeszállni.

**Nagyszerű koncepciójával, hasztalan biztosította Franciaországban a legzavar-
talanabb kormányzás lehetőségét, mégis**

Leon Blum, a támadások állandó pergőtüzébe került zsidósága miatt

Támadások Rotschild báró ellen. — A „Tüzkereszt” nyíltan kilép antiszemita programjával. — Miért támadják Léon Blumban állandóan a zsidót és nem a szocialistát? — Dr. Weizmann Chaim látogatása Léon Blumnál. — Léon Blum közbelép a palesztinai bevándorlás érdekében.

Páris. Lapunk egyik legutóbbi számában megemlékezünk arról az istentiszteletről, amely a „Tüzkereszt” szélső jobboldali szervezete rendezte a párisi legnagyobb zsinagógájában. Az engedélyt de la Roque ezredes, a „Croix de Feu” vezére kapta báró Rotschildtól, a párisi hitközség elnökétől.

Tudósítónk párisi jelentése szerint, az istentiszteletnek, amelynek végeztével tüntettek a volt frontarcosok Léon Blum miniszterelnök ellen, további folytatása is volt. Most, a párisi hitközség egyik hivatalos orgánuma a következő feltűnő hírt közli:

— A „Tüzkereszt” szervezete vezetője azt ígérte nekünk, hogy a zsidó ünnepi istentisztelet után élesen tiltakozni fog mindenféle antiszemita tendencia ellen. Tegnapelőtt azonban Franciaország különböző városában és Algirban megint újabb antiszemita tüntetéseket rendeztek a „Tüzkereszt” osztagai. A zsidók mellett nyilatkozat tehát nem jelent meg. Ugy látszik, nem is fog soha megjelenni. De még ennél is súlyosabb, hogy a „Flambeau” című hivatalos lap, mely a „Tüzkereszt” organuma, az összes istentiszteletről beszámol, melyeket a „Tüzkereszt” rendezett és éppen a párisi zsidótemplomot hagyta ki. Ez alkalommal azt is megállapítottuk, hogy a „Flambeau” árusító

frontarcosok tegnap és tegnapelőtt nagy tömegekben jelentek meg a boulevardokon és hangosan ordították, hogy „Le a zsidókkal”. Ez a köszönet azért, mert a párisi hitközség beengedte őket a zsinagógájába.

Ez a hivatalos kommuniké jelent meg a francia zsidó lapban és ez mutatja azt is, hogy a Rotschildok is mélyen megbánták, hogy „összeesküdtek” Léon Blum ellen.

Különböző Rotschild báró, a hitközség elnöke naponta kap fenyegető és szemrehányó leveleket a hitközsége tagjaitól, akik azzal vádolják a bárót, hogy az antiszemitáknak adta oda a párisi nagytemplomot.

— Becsapták Önt báró ur! — írja feltűnő levélében Wurmler André, a híres publicista. — Becsapták Önt a „Tüzkeresztesek”, azok bizony antiszemiták. A „Tüzkeresztesek” csak egyes izraelitákat türenek meg maguk között és megvetik a zsidókat. Én nyíltan bevallom, hogy zsidó akarok lenni és nem izraelita, akit a jobboldali szervezetek hegyesen megritálnak.

Edmond Bloch nyílt levele

Nagy feltűnést és visszatetszést keltett a francia zsidóság körében egy Edmond Bloch nevű frontarcosnak, a becsületrend tisztjének nyílt levele, amelyet Léon Blum hoz intézett. Bloch és a többi frontarcosok, akik a levelet aláírták, azt írják Blumról, hogy a zsidók még jobban gyűlölik őt, mint a jobboldali keresztények.

Raymond Raoul Lambert, a francia zsidóság egyik vezérpublicistája erre dühösen azt írja:

— Blochnak nincsen joga a francia zsidóság nevében írni! Nincs joga azt hitetni el a közönséggel, hogy csak ő hazafi. Bloch ur nem képviseli a francia zsidóságot!

Léon Blum mellett tett közvéleményes szociális cikkeket Ferenczy Oszkár is, a magyarnevű ismert francia publicista, akinek nagyszülei Miskolcra származtak el. Ferenczy a „Voix d'Alsace” vezércikkében ezt írja:

— Léon Blum nem azért szocialista vezér, mert zsidó, hanem azért, mert ő a legműveltebb és legkulturáltabb embere pártjának. Ő, a párisi egyetem egykori pályadíjnyertes növendéke, a francia közlarság híres jogásza és ügyésze, a gazdag polgári családtól származó író és művész: nem hagyta cserben a szocializmust, mint Briand, hanem kitartott mellette mint Jaurés. Talán azért maradt szocialista és azért maradt zsidó, mert mint Zola Emil egyik ügyvédje, Léon Blum is végigélte a Dreyfus pert.

Blum és Weizman

Amíg Léon Blumot a franciák minden oldalról támadják, miközben ő pártatlan élelétással és higgadsággal rendbehozta azokat az ellentéteket, amely a francia sokmillió munkásság és munkaadók között fennáll. Megszavaztatta a sok munkásvédelmi törvényt, a 40 órás munkahetét és a frank iránti bizalmat nemzetközi relációkba helyreállította és általában biztosította a nyugodt kormányzás lehetőségét.

Dr. Weizman Chaim, aki rendkívül nagy jelentőségű tárgyalásokat folytat az angol kormánnyal a palesztinai eseményekkel kapcsolatban, július 14-én repülőgépen visszatért Londonba Párisból, ahol

Léon Blum fogadta hosszabb audencián.

Weizman, akit régi barátság fűz Blumhoz, arra kérte a francia kormányelnököt, hogy támogassa a cionista eszmét azzal, hogy Londonban a kormánnyal, a zsidó ügyek szószólója lesz. Ezt annál is inkább meg kell tegye, mert hiszen sokszor sikra szállott már a palesztinai építés érdekében és talán most, mint a francia kormány feje, lesz annyi befolyással London vezető köreire, hogy nem hozzák meg azt a világ zsidóságára oly szegélyteljes döntést, amely betiltaná a bevándorlást Palesztinába.

Léon Blum, a 64 éves zsidó származású francia miniszterelnök a legsúlyosabb időkben vezeti a világ vezető államának legfontosabb ügyeit és ha ezernyi nehézséggel is kell megküzdeni, reméljük, a zsidóság összessége nem fogja működésének kárát vallani.

A vértanu átka

... Ov 9-én volt. A Szentély oszlopcsaroka égett. Jeruzsálem három hatalmas védőfala már az ostromló rómaiak kezében volt s csak a legbelsőbb volt még hátra, amely magát a Templomot védte. De egy nekirohanás elég volt, hogy a sok hónapi éhségtől agyongyötört hős védősereg elbukjék. Fekete és piros lett a rombadólt szentváros. Fekete volt a füstjéltől minden ház fala, fekete a Templom hamvadó üszke is — és pros volt a zsidó vértől minden következő, minden füstszál, minden omladék.

És mikor ural lettek a városnak a rómaiak, megkezdődött a legállatiasabb öldöklés. Tehefellen öregek és asszonyok, serdüellen fiatalok és leányok és a megsbesült katonák mind lemészárolták vérre szomjas kéjjel, csak a munkabíró erősebb emberek és a fiatal asszonyok és leányok menekültek meg a gyilkosok vasától. Ezeket majd rabzolgáknak adják el és lesz is keletre az „árúnak”; majd arany a fővezér fenekéllz zsákjába.

Ott álltak a Templom véráztatta törmelék udvarán ezrével: férfiak, rabzsjjas asszonyok, leányok s várták az elindítást a halálnál is rémségesebb sors felé; Titus Vespasianus meg kajánul szemlét tartott felettük és nemtelenül felbecsülte az eredményt, hény tízezer talentum várható a rabzsolgásból.

A foglyok között volt Avüho ben Tanchüm is, huszonnégy éves fiatal zelota, Galilea vitézi földjéről. Még zifált a melle, még akadozott a lélegzése, még remegett a térde az utolsó ellenállás hevéből, de a kimerültség és a fáradtság, ami meglheltette, nem ébresztett tudatot

a lelkében. Zsidó lelke más fájdalomtól vonaglott. Hogy megölték a szabadságot a hódítók, hogy vérbefojtották a szent várost a gyilkosok, hogy feldúlták a Templomot a pogányok. S hogy ő, aki évente háromszor lejött a hegyek közül a városba, hogy Istenének áldozzon s hogy otthonában imádja Istenét: sohasem fogja viszontlátni a szentvárost. Elhajítják rabzsolgának, ki tudja merre és hová; tán a sivatag homokja, tán egy cirkuszi oroszlán gyomra lesz a korai sírja!

„Magammal viszek, te szent Templom, hogy velem légy és támasza légy a lelkiemnek” — gondolta Avüho és lehajolt és a Templom egyik falának törmelékéből díonyi darabka márványt magához vett. Az egész Templom helyett ezt a kis részét. Vérteljes és kormos volt az is és úgy hallotta Avüho, hogy sóhajtasos panaszhangokat hallat:

— Megsemmisített és porba sujtott az Ur haragja; felépit e még valamikor az Ur kegye?

... Alig hogy zsebredugia a kődarabot, felébredt Avühoiban az aggodalmas kétely: „Vajjon szabad volt-e elvennem ezt a kődarabot? A Templomé ez a darabka márvány! Nem kegyetlenség e, hogy magammal visszem az Idegenbe, mint emléket? Istenem, ha majd valamikor összeszeded Templomod széjjelmálót követel, hogy kegyelmedben újra felépítsed azt népednek nem fogsz-e velem számolni ezért a magammal vitt kis darabért is?”

Igy lépelődött az Istenfélő harcos és már a zsebébe akart nyulni, hogy kivegye a kődarabot, buzgón megcsókolja bucsuzóul és visszategye a helyére, de egy durva ember megragadta a kezét és kötéllel hátrakötötte:

— Indulunk!

És úgy indult meg Avüho a többi ezer rabzsolgával együtt, hogy a zsebében maradt a darabka márvány... A délutáni nagy hőség alatt plihenőt engedélyeztek a foglyoknak. Avüho, aki egész éjszaka talpon volt és egész délelőtti menetelt, a fáradtságtól elnyomtatva, elaludt. S ekkor csodálatos álmod látott; nem valamilyen próféta, hanem maga szent Templom jelent meg álmában és szemrehányó hangon a következő beszédet hallatott:

— Avüho ben Tanchüm, te igenis büntkövettél el azáltal, hogy magadhoz vetted azt a kődarabot. De nem az volt a bűn, ahogy te gondoltad, hanem azért követtél el vételt, mert egy kődarabtól várod, hogy emlékeztessen téged a multra és erőt adjon a lelkiemnek és kitartást. Nem igazi zsidó az, aki nem Istenben bízik csak, s szent hitében, hanem élő vagy élettelen tárgyakra — legyen akár oltárkö is egyre megy — van szüksége, hogy emlékeztetése friss maradjon. Ne tárgyaktól várjon segítséget a zsidó, ha ellankad a lelke és csüggyeleg lesz, hanem meztelenre kifosztva is csak a hitétől.

Igy beszélt a Templom, Avühohoz, aki mikor felébredt, szívvel és lélekkel egyébre sem gondolt, mint arra, hogyan juttassa vissza a márványdarabot oda, ahonnan elvette. Itt eldobni nem akarta, tovább vinni a fogságba még kevésbé. Csak visszatenni oda, ahonnan elvette, addig nem találja meg lelke a maga békéjét.

— De hogyan, Istenem, hogyan!?

Aznap már nem mentek tovább s mikor este lett, titoktartó este Avüho odakuszott az öréhez.

— Ide hallgass — mondta. Kísérj vissza

Ez Amerika:**Vidám amerikai nyári történet, két zsidó lányról, kik uszódresszben akartak kaddist mondani apjuk után**

Eredeti amerikai riport.

New-york. Ha nem autentikus helyről kaptuk volna, s ha nem Amerikáról volna szó, akkor azt híhelnénk, hogy egy józsi nyári kacsáról van szó, amelyet így kánikula idején szívesen szerviroznak az újságok. Mi sem azért közöljük, hogy valami „morál” prédikáció legyen belőle, vagy valami „tanulság”, hanem mert színes, érdekes és mélyen jellemző az amerikai zsidóság egy rétegének mentaltására.

Lássuk a kis esetet.

Egy öreg ember monta el a dolgot. Az illető foglalkozása finoman kifejezve: egyházi. Magyarul: Samesz. Szomorú és nyomorúságos hivatás Amerikában. Mert mindenki őt molesztálja, akinek bármikor is a templom körül van dolga. Ha hideg a templom: a samesz az oka. Ha meleg: ipso, őt kell szidni. Mindenki küldözgett, de senki nem kérde, hogy miből tartja el a családját. Azt hiszik, hogy levegőből is lehet élni. Azt hiszik, hogy egy földreszállott „angyal”, aki étkezés nélkül is élhet. A sameszt nem tartják embernek. Mindenki és mindenkor csak beléköti. Pénzt sem adnak neki. Még azt sem, ami jár neki. A snoderoláson kívül, nem fizetik még a kóser bort, amit általa rendelnek, a maceszt, amit hazavisz nekik. Ezek közül is a legrosszabb fizetők az első sorban ülő notabilitások. Miután ez a szegény egyházfinak csufolt samesz így kipanaszkodta magát, elmondta hogy vesztette el állását, két uszódresszes lány miatt. De adjuk át neki a szót:

Egy szomorú haláleset, közbeeső week-endel és egy állástalan samesszel.

Ugy történt, hogy meghalt az egyik templomhívónk. Akkor történt ez, amikor a Wall street-en nagy krach volt és szegény hívünk elvesztette szintén vagyonát, mire bánatában megüldötte a guta. Nem volt szegénynek fia sem, aki kaddist mondott volna utána, de maradt két szép leánya és ez a két szép amerikai mlss, vagy mondjuk amerikaiasan flapper,

fejébe vette, hogy ők kaddist fognak mondani apjuk után.

Amikor megtudtam, hogy ez a tervük, elmentem anyjukhoz, hogy megmagyarázzam neki azt, hogy a zsidóknál nem kell sőt nem szabad lányoknak kaddist mondani. A jó asszony azzal fogadott:

— *Harminc évig éltem együtt a megboldogulttal, de ilyet sohasem tett.*

Már minthogy nem halt meg egyszer sem. Harminc évig nem halt meg és most a fejébe vette, hogy ő meghal. És meg is halt. És én hiába beszéltem, a két leány megjelent napon a templomba és elmondták apjuk után a kaddist. Szolidan, de mély eleganciával megálltak az asszonyok helyén és elmondták a kaddist. Mi, akik ott voltunk, nagyot néztünk, de mit tehetünk volna egyebet — hallgattunk. Rabbink azonban megjegyezte:

— *Milyen uffajta divat ez? Két felcícomázott leány jön a templomba és kaddist mondanak?*

Kitör a boitrány.

Igy ment ez hónapokig, de azután nem lehetett tovább bírni. Mag kell még jegyezzem azt is, hogy templomunk alig néhány lépésnyire fekszik a tengerparttól. Alig négy ház választ el bennünket a tengerparttól, ahol strandolnak nyáron az emberek.

Egy meleg nyári napon bejött a két lány a templomba, feszes uszódresszben, hogy elmondják a kaddist s azután kimenjenek a strandra. Képzelve el, két fiatal leány, a legmodernebb uszódresszben. Két kis páni, egy kis kendőcske és egy kis nadrágocska. És ott állanak a templomban, hogy meggyászolják apjukat. Kaddist mondanak, uszódresszben, utána rögtön kimennek a strandra!

Talán nem is kell mondjam hogy ezze betelt a pohár. A rabbi és az öregebb hal boszok szidni kezdték a lányokat. Az elő imádkozó, aki egy nagyon öreg ember, izgalomban a Hal lelt kezdte énekelni, pedig nem volt semmi ünnep, még Ros chodes sem volt.

De szegény megtavardott, amikor a leányokra nézett. A templomban kitört a boitrány.

Boitrány a templomban... ez lehetett volna jó mozcim is.

Hogy vesztettem el kenyerem?

A boitránynak folytatása is lett. Parancsot kaptam, hogy menjek el a lányok anyjához és mondjam meg, hogy kiutasítsák őket a templomból. El is mentem. Vártam egy félórát és azután tölt a mama. Milyen szót nyitott! Ugy ordított, mint egy sziu-indián, csata előtt!

— Ilyet nem hallott a világ! Tehetek én arról, hogy megboldogult férjemnek nem maradt fiugyermeke? Nincs fiu — nem lehet kaddis? És hogy a lányaim fürdőruhában mennek el a templomba? Hát, mibe járjanak a szegény árvák, mikor ilyen hallatlan kánikula van? Meg aztán, tehetnek ők arról, hogy a férfiak nem az imakönyvet nézik, hanem a fürdődresszes lányokat? Vagy tehetnek ők arról, hogy az előimádkozó lejtében Hal lelt mondott, amikor meglátta őket? Miért néz fel az — imakönyvből?

Epilogus

Mi volt a vége? A nagyhangu mama elment a közég előjáróságához, ahol bepanaszolt engem. Miért fogadtam meg a rabbi utasítását és miért nem vártam, míg ők küldenek. (Ennek az a magyarázata, hogy előjáró nem szereti a rabbit. De — kérde — hol szeretik egymást?)

Igy vesztettem el szegény, nyomorult sameszi állásomat — két kaddist mondó, uszódresszes amerikai leány miatt.

Szegény egyházi! Kaddist mondó leányok! Ez — — Amerika!

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám Augusztus 2-án megnyitlik. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné (Andrassy ut 43) vagy Oradean özv. Strasser Ignátné Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

a városba, ott akkora nagy kincshez juthatok, mely többet ér a világ minden pénzénél.

— Kincshez? — sugárzott az őr szeme. S én visszamenjek veled a városba? De hátha csak azért mondd, hogy alkalmas pillanatban megszökhess?

— Kösd hátra a kezemet és a lábam elé is béklyót rakhatsz, hogy ne futthassak. Akkor biztos lehetsz felőle, hogy nem szököm meg. De kísérl vissza a városba, az elpusztult szent Templom falához; ott juthatok hozzá az én kincsemhez.

A pénzkórságos őr már sokat hallott nagy templomi kincsekről, felébredt hát benne a meggazdagodás ördögi vágya és nem sokat gondolkodott, hanem engedett. Hátrakötötte a rab zsidó kezét, a kötélt másik végét szoroson a markában tartotta és indulást parancsolt Avühónak. Még északa volt, amikor visszaértek a szent Templom romjaihoz; itt azt kérte Avüho az őrétől, hogy szabadítsa ki legalább a fél kezét; s miután ez megtörtént, Avüho boldogan a zsebéhez nyúlt és a törmelék közzé dobta azt a kődarabot.

— Igy ni — mondta és fellélegzett — már hozzájutottam a nagy kincshez, amelyről szóltam volt.

— A nagy kincshez? Itt csak szemét van — morogta az őr és ütésre emelte fel a korbácsot. Hol itt a nagy kincs, te gyalázatos? „Itt a keblemben van, te hitetlen, de te azt nem érted meg” — felelte Avüho és úgy nézett a Templom kormos falára, mint a fiu a maga megbocsájtó atyjára. „Nem foghatod fel értelemmel, te pogány, mit érez az igazhívő zsidó, amikor megszabadultnak tudja magát egy bűnétől”.

Az görcsős korbácsával lecsapott:

— És ezért csaltál ide, hogy énvelem a bolondját járassd? S hogy hitellennek, pogányoknak káromolj? No, ezért a keresztfán pusztulsz el. Előre, a fővezérhez, majd öneki beszélj a kincsről és ő előtte ócsárolj a rómaiak Jupiterét és Vestáját.

Titus a becselenségig pénzkórságos ember volt. Mikor színe elé vezették a megköttözött összevert Avühót, hogy kincsekről beszélt és pogányoknak nevezte a rómaiakat, ez utóbbival egyáltalán nem törődött. Csak fellobbanó mohósággal kérdezte Avühótól:

— Nos, hol az a kincs, amiről beszéltél? Vagy hazudtál csak azért, hogy megszökhess?

— Nem hazudtam én! Mondtam már az őrnek is, hogy itt van a nagy kincs a keblemben.

— Ezelős vagy-e, te zsidó, vagy velem is bo'ondozni merészkedsz?

— Komolyan és meggyőződéssel beszélek. A kincs, ami a keblemben van: az a felemelő megnyugvása a lelkemnek, hogy jóvátelem egy, bár akaratlan bűnemet. Nehezebb a büntudat, mint mázsányi kő és a megnyugvás, hogy jóváteftük vétkünket, többet ér a világ minden pénzénél. De persze — vannak bűnök, amiket nem tehet jóvá a gonosztevő, az ezerszeres gyilkos...

— Ezerszeres gyilkos?! — horkant fel Titus és nem étalolta végigválni az emberen.

— Milyen gonosztevőt gondolsz, te fürtelem? Avüho félig elfordult, hogy ne lássa a rombadólt demplomot és az ezernyi zsidó áldozatát, amik temetetlen még ott hevertek a romok alján, s ahogy elfordult, olyan látvány tárult eléje, mely valósággal megörjítette, oly borzalmas volt. Erdeje a keresztfának emel-

kedett a térségen a magasba és minden keresztfán egy-egy zsidó hős odaszegzett vérpatakos teste, amit millió a legyeknek leptek el. Merev és néma volt már a legtöbbsze, csak pokoli kinszenvedéstől eltorzult mártírcuk ordította a világba a „gyilkos, ezerszeres gyilkos”-t, de sokan még nem váltódtak meg a kínoktól, még rángatóztak, még vonaglottak, még hörögtek. Erre a látványra Avüho szinte őrlöngve a fájdalomtól, így kiáltott Titus felé:

— Milyen gonosztevőt gondolk, te fattyuja a hiénának és tigrisnek? Olyan gonosztevőt, mint te vagy, olyan százezerszeres gyilkost, mint te vagy! Te prédaleső vadállat, te aranyra és embervérre egyaránt szomjuhozó szörnyeteg! Irigyelhetsz engem, te pokli. Én kincset hordok a keblemben; a megnyugvást, hogy jóvátelem bűnemet; de te átkozott római, élhetsz bár száz évig is, sohasem fogod élvezni ilyen mennyel kinsnek az áldását, sohasem fogod meglelni lelkednek és lelkiismeretednek békéjét.

— Elég volt — toporzékolt Titus s egy keresztre mutatott, melyről leszakadt éppen a kinszegzett holtest. — Ott megüresedett egy hely... tüzes szegeket a kezébe, lábába!

... Igaza lelt Avüho ben Tanchümnak. Titus úgy halt meg, hogy sohasem találta meg lelkének megnyugvását és békéjét. A hagyomány szerinti acélkarmu rovar fészkelte be magát az agyába — akkorára nőtt meg, mint egy galamb — s az halálos holtáig gyötörte, nem egedett neki egyetlen nyugodalmas percet se. A gonoszleltek légiójára való visszaemlékezés volt az a rovar; a szörnyű magavád az égbekiáltó gaztettekért, amiket sohasem tehetett jóvá.

Cs. Gy.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek Av: 5, július 24.

Szombat: Av: 6, július 25 3: פ'ר'ק

Heti szidra: דברים

Heti haftóra: חזון ישעיה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.55.

gyertyagyújtás 8.05.

Istentisztelet kezdete 8.15.

Szombat befejezése 9.10.

Kedden, július 28-án: ח'ב'ת תשע"ב

Három écho . . . .

A zsidóságra oly gyászos napokban, *Isobeau* előt, három olyan panaszt olvasunk, amely az „echo” szóval kezdődik. Három ősi prófétánk kezdte népe sorsa feletti kesergést, ezzel a szóval, écho . . .

Az első Mózes volt, aki így kezdte:

— Écho . . . Hogyan bírlak én magam elviselni benneteket?

Majd Jezsajás így:

— Écho . . . Hogyan lett paráznává a hűséges város?

Jeremiás pedig emígy:

— Echo . . . Hogy lett paráznává a népes Jeruzsálem? . . .

Ebben a három echóban, bennefoglatatnak mindazok a panaszok, amelyek Izrael ellen különböző korszakokban felmerültek. Benne van mindaz a tragédia, ami idáig jutlatta Izraelt . . .

Mózes panasza, hogy népe nem tisztelt a tekintélyt, nem türelmes és nem összetartó. Mózes magasabbrendűségével nem értette meg az alantas régiókban tévelygő lelkeket. Azt szerette volna, hogy mind olyanok lennének, mint ő volt . . . De a zsidók nem mindenben követték halhatatlan mestereiket. Letértek a kijelölt útról, az aranyborjút kezdték imádni, cél lett a pénz és nem eszköz. Nem tartották össze, nem tisztelték vezetőiket, és ekkor sóhajt fel Mózes az első Echoval . . .

A második Écho, a Jezsajásé. Ő nem az egyes embereket vádolja, hanem a családokat, a községeket. Hütlenséggel vádolja őket. Hütlének lettek ahhoz a hivatáshoz, amelyet az Örökkévaló szánt nekik. Az Örökkévaló azt a szerepet szánta zsidóságnak, hogy a népek agya és szíve legyen.

Jezsajás azt panaszolja, hogy nem letünk azzá, aminek lennünk kellett volna. Viszolykodás magvát hintették el körünkben. Egymás ellen is harcolunk, anyagi javakért, hiúságért, hiába kergetett lázas fantomokért . . . Ez a második prófétai echo . . .

A harmadik echo . . . : a Jeremiásé. Míg Mózes az egyes zsidók ellen, egyesek hibái és bűnei ellen küzd, míg Jezsajás, a családok és hilközségek viszálya miatt nyíltja panaszra ajkait, addig Jeremiás, az egész zsidó nép ellen, az egész összesség ellen panaszodik. A népek hárfája kellene zengjen, de az Istent dal sokszor elhalkul ezen a hárfán . . .

Mind a három echo időszerű most is. A Mózesé: mert hiszen a közönség érzete kezd kivészni a zsidóság köréből, csak ellenségeink vádpontjai közt szerepel. Nem eszmények hevítik az egyedeket, hanem az aranyért való küzdelemben öröklődnek fel. A második écho is időszerű: talán közösségeink élete oly mintaszerű? A családi körből kivész az eszményi gondolkodás. A szülők tekintélye csökken.

A harmadik écho, a Jeremiásé is keservesen időszerű. Rombadől sokminden, amelyre évszázadok hitét építették fel. De egy örök: és ez a mi Bibliánk. Népi életünk is ezernyi sebből vérzik. Összetartás

hiánya jellemzi nem csak a kisebb közlelteket, hanem az egész zsidó népet is.

De nem szabad, hogy a prófétai szavak, örök échóval végződjenek. Nem lehet, mert az idők sokkal komorabbak, semhogy ezt a hányavetiséget a világ tízenhatmilliónyi zsidósága megengedhetné magának.

A Mózes échojára: válasz kell legyen, egymás szeretése, az önzetlenség, az összetartás és a Mammon degradálása . . .

A Jezsajáséra: a családi élet harmóniája, és a Szentföld iránti mélységes szeretet, hogy újra épüljön ragyogó tisztaságban erkölcsiekben a Szent város.

A Jeremiáséra: nép összefogás. Ime legközelebbi időben, összeül a zsidó világkongresszus Genfben és talán megvalósítja a prófétai szavakból azt, ami annak leglényege . . .

Három écho . . . három bánat és három reménység . . .

Exclusiv nyári ruhaanyagok: Selymek, burettek, vásznak olcsó szabott árakban Kertész divat-áruházban, Piața Regina Maria 1.

— Az angol zsidóság vezető körei Miron patriarchánál. London. A román ortodox egyház feje Miron Christea patriarcha Angliába tartozkodott néhány hélig, ahol nagy reverenciával fogadták. A patriarcha Canterbury érseknek, az anglikán egyház fejének vendége volt. — Julius 9-én meglátogatta a patriarchát, Dr. J. H. Herz angol grand rabbin vezetésével egy zsidó delegáció élén, a „Joint Foreign Committés” és a „Board of Deputies”, valamint az „Anglo Jewish Association” képviselőivel, Leonard G. Montefiore, és A. G. Brofman titkárral együtt. Az angol zsidóság vezetői tiszteletüknek és nagyrabecsülésüknek adtak kifejezést, az angol zsidóság nevében, a román ortodox egyház legelőbb feje előtt.

— Aki jól akar étkezni, keresse fel Bucureshtiben, Str. Emigratului 8 szám alatt, a Targul Lapus ról elszármazott Herskovits Samu orth. kóser vendéglőjét.

— A palesztinai terroristák elleni nagy akció. Jeruzsálem 4000 katonával folytatott nagyszabású tisztogatást akció befejezést nyert. Közép és Északpalesztinában eláposan átkutatták a terepet és minden gyanus helyet megtisztogattak a feklőktől. Ez volt eddig a legnagyobb katonai akció a nyugtalanosságok kitörése óta. Amíg az akció tartott, a rádió adóállomás is szünetelt, nehogy zavarja a katonai akciót. Utána a főkörmányzó rádióbeszédet tartott, amelyben újból kijelentette, hogy a kormány minden lehetőséget elkövet a biztonság helyreállítása végett. Ha szükségesnek fog látszani, a katonai erők még nagyobb apparátussal fogják átvizsgálni az országot, mindaddig, amíg az országot megszabadítják a nyugtalanodóktól. Végül elismeréséül fejezi ki a lakosság ama rétegének, amely a békét szereti. A nagy katonai akció során összesen hat arabot öltek meg, sok megsebesült. Nablus mellett néhány barlangot, amelyet felfegyverzett bandák tartottak megszállva, a levegőbe robbantottak a katonai csapatok. Tankok és repülők is segítettek az akció előrehaladását. Az Ebal és Gerizim biblikus nevezetességű hegyek barlangjait is felrobbantották, hogy a forradalmi csoportoktól megtisztítsák azokat.

Vajjon megkapja a nő a politikai jogokat?

A nőnek, ahhoz, hogy helyzete megjavuljon, sokat kellett harcolnia és az elért győzelmek arra jogosítanak, hogy optimizmussal tekintsük jövője elé.

Azonban sokkal kevesebb az a harc, amit a nő saját gyengesége ellen folytat! Mert jaj! Az a szó, hogy „gyenge nem” nemcsak füres mondás! Elég egy egészen kis egyesületbomlás az ováriális mirigyek működésében, hogy minden energia és álhatatlanság helyet adjon a legsúlyosabb lelki depresszióknak. Nemcsak a klimatérium (változó évek), amely végzetes időszakot jelent a nő életében, de egy makacsabb menstruáció is már fejfájást, hevüléseket és hányingert idéz elő, lassan és fokozatosan felőrölvén minden ellenállást.

Az amerikai „Menoklin” gyógyszer felfedezése fontos szakaszt jelent az orvostudomány történetében, mert hála ezen szernek, a fent felsorolt morbid jelenségek mind gyógyulást találnak, viszont a fizikai szenvedések sulya alatt kimerített nő általa sikerrel küzdhet a viszontagságok ellen.

„Menoklin” kapható: Császár E. gyógyszer-tárában, Bucureshti, Calea Victoriei 124, vagy 125 lei utánvétel mellett.

— VALEA JADULUI gyönyörű völgyébe helyezte át Remeitől LÁDNER LAJOSNÉ orth. kóser pensióját, ahol elsőrangú ellátás, olcsó árak mellett kapható. LÁDNER LAJOSNÉ Valea Jadului.

3 kell a kisbabának:

de az *Stöfer*

hintőpor, krém, szappan legyen!

— Dr. Wilhelm Steckelt, a híres pszichoanalitikust Braziliába hívták. Wien. Dr. Steckelt, a világhíru idegyógyászt és pszichoanalitikust, a braziliai orvosi akadémia meghívta előadások tartására Rio de Janeiroba. Austre Gestilo, a riói akadémia elnöke aláhuzottan kifejezi meglepetését, hogy ezzel a meghívással kiakarja mélyíteni a kulturkapcsolatokat Brazília és Ausztria között.

— Süket az angol-rendőrség is? London. Július 10-én alsóházi ülésen újabb interpelláció hangzott el az angliai antiszemita ellen. Pratt, az angol munkáspárt tagja, azt kérdezte a kormánytól, hogy valószínűleg a fassiszta szervezeteket favorizálja a rendőrség, mert hiszen nem tesz erélyes ellenintézkedéseket oly irányban, hogy az angol fassiszták ne izgassanak az angol közönség körében és olyan argumentumokat használjanak fel, amelyeket a német nemzeti szociálisták szótárából vettek át. Ezután beszélt számos konzervatív képviselő is, akik kijelentették, hogy a rendőrség pártatlanul viselkedik. Szavazásra került a sor, arra vonatkozólag, hogy az angol alsóház ítélje el a brit rendőrség magaviseletét, de 141-en 76 ellenében bizalmat szavaztak a kormánynak.

Az oradea-i SZILÁGYI-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1936—37 tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van.

Az intézet igazgatója Dr. SZILAS zsidóliceumi tanár.

Érdeklődők. Oradea, str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

Ismét egészséges és életvidám vagyok

és ezt a „Gastro D.”-nek köszönhetem — írja S. Lily oradeai fiatal leány. Majd így folytatja: 24 éves vagyok, de életem utolsó hat esztendeje állandó szenvedésben telt el 18 éves koromban nagyon megijedtem valamitől és egy olyan betegséget kaptam, amiről nem lehetett biztosan megállapítani, hogy milyen természetű. Állítólag gyomoridegesség természetű volt. Nem tudtam sem menni, sem aludni, ha ettem valamit azonnal kihánytam és kivert a torróság, utána hosszas fejfájás gyötört. Sápadt, vérszegény lettem, 7½ kg-ot fogytam, elvesztettem életkedvem, nem tudtam sehova sem járni. Mig végre a „Gastro D.” nevű gyógyszer kezdtem használni. Ez az amerikai gyógyszer kivonatából készült, nagyszerű gyógyszer teljesen meggyógyított, mindent eszem, jól edüvök és három hónap alatt 6 kg-ot híztam; járok ismét társaságba és bízom a jövőmben.

A „Gastro D.” romániai képviselője: Császár Ernő gyógyszerész, Bucuresti, Calea Victoriei 124. Vidékre 130 lei utánvétellel küldi.

— A világ leghíresebb sztárjai — csak zsidóknak. Berlin. A német kormány újabb rendeletet adott ki, amelyben megengedi hogy a „Jüdischer Kulturbund” színházában az ősszel Chaplin- és Bergner-filmeket játszhatnak. Így kerülnek előadásra két világhírű sztárnak nagy sikert aratott filmjei. Az engedély kikötő azonban, hogy árják semmilyen körülmények között nem látogathatják ezeket az előadásokat. Így terjed a kultúra Németországban.

— Lord Melchett nyilatkozata. Londonból jelentik: A „The Great Britain and the East” legutóbbi számában Lord Melchettnek egy levelét közli, amelyben azt írja, hogy az angol parlament kötelessége eldönteni, hogy mi történjék Palesztinában. Ha úgy találnák, hogy nincsenek meg a zsidó nemzet otthonhoz szükséges alapvető megoldására az eszközök, akkor egyetlen kötelessége van Angliának: visszaadni a mandátumot a Népszövetségnek. Ha azonban arra a meggyőződésre jutnának, hogy a zsidó nemzet otthonát támogatni és annak megvalósítását közelebbhozni módjukban áll, akkor kötelességük az ottani zsidóságnak élet és vagyonszükségletét minden erejükkel támogatni, vagy megengedni nekik, hogy ők maguk megvédhessék otthonukat. Olyan problémáról van szó, amelyet kétszínűséggel, fél-megoldásokkal nem lehet elintézni. — Így ír Lord Melchett, az előkelő angol külpolitikai folyóiratban.

— A magyarországi nyilaskeresztesek munkája. Budapest. Gyömrő községben küldöttség kereste fel a főszolgabírókat és tiltakoztak az ellen, hogy zsidók az eddig letelepedettek kivül beköltözhesse a községbe. A „Nemzeti Élet” című horog, illetőleg nyilaskeresztes újság azt írja, hogy a főszolgabíró megértéssel fogadta a küldöttséget és ígéretet tett arról, hogy a „magyar faj intézményes érdekeit fogja szolgálni”. Ez azt jelenti, hogy nem engedi majd meg a zsidók letelepedését, holott Magyarországon szabad költözködési jog van. „Csak így tovább, előre a magyar nemzeti szocializmus útján” — írja a magyar nyilaskeresztes újság. — A budapesti „Magarság” című újság pedig a debreceni zsidók ellen közöl támadást. Ismét a galiciai „beszivárgás” ellen ír, majd a következőképpen folytatja: „Ahol egykor komoly, kimért lépést, szabályt viselő derék magyar kalmérok jártak, ott ma, Deutsch, Grünwald, Grünfeld, Schwartz, Mandel, Brüll, Grünbaum, Schön, Ecker, Klein nevekkal találkozunk.

Berkovitsné orth kóser vendéglője
Oradea-ról augusztus elején
Bucuresti-ben,
Str. Lipsyani 7. sz. alatt nyílik meg.

Hat hónap alatt ötszáz kitérés Budapestén

A pesti hitközség szomorú statisztikát állított össze. Januártól júliusig ötszáz zsidó jelentette be kitérését a pesti hitközségnél. Abban a rettentő élet-halálharcban, amelyet a zsidóság folytat léteért, az egész világon és sokszor az egész világgal szemben is, sok dezertőrt is jelent. Így Budapestén ötszázal hat hónap alatt. Mennyivel gerincesebb a lengyelországi vagy a romániai zsidóság? Mennyivel különb az a zsidóság, amely nem török meg és nem adja meg magát. De a magyar zsidóság gyáva és szeret jól élni. Ők nem akarják vállalni a keservesebb életsorsot. S ha úgy érzik, hogy így könnyebb lesz, akkor levetik a régi sárgafoltos gunyát és felveszik a „frakkot”, ahogy egykor Hatvany báró mondta. Pedig a német zsidóknál láthatják, hogy a „frakkra” is rákerülhet a sárga folt — ha a befogadó nép úgy akarja.

Ötszáz zsidó keresztelkedett ki hat hónap alatt. Tavaly még csak 304 volt ugyanabban az időben. De amint a lapok írják, Dr. Némedi Ernő orvosi diplomáját akarja nosztrifálni, Dr. Lukács Béla ügyvéd, fia érdekében teszi, Wachtel László hegedűs, az operába akar bekerülni. Kell nekik a „karrier” érdekében, holott a tapasztalat azt mutatja, hogy végeredményben olyan pályán boldogulnak, ahol mint zsidók is érvényesültek volna. Különbben egy magyar antiszemita lap már figyelmezteti a hatóságokat, hogy ezzel kijátszák a zsidók a numerus klauzuzt.

Ötszáz zsidó indul el a keserves úton, amely éppen annyi csalódást rejt magába mint a zsidó sors. Sőt, sokkalja többet. Mert az áruló rendszerint többet vár árulásáért, mint amennyit mint zsidó várhatna és mint reneget nagyobb csalódik.

Nagy probléma lett ez Budapestén, mert hiszen ötszáz család már egymagában tekintélyes hitközségnek számít. Micsoda erőforrás pusztul el ezáltal! Több önértet kellene a magyar zsidóság körében! Több ellenálló képesség. És még valami! A magyar antiszemita ellen kollektíve kellene fellépjen az ottani zsidóság és nagyobb összetartást propagálni. De — sajnos — mi ismerjük az ottani mentalitást. Ha egy ember valamelyik pályán boldogul, vagy ugyahogy beérkezik, megszűnt érdeklődni a többi zsidó sorsára. Furcsa, szerencsétlen strukturájú, gyenge gerincű a magyar zsidóság. Ezt mutatja az az ötszáz kikeresztelkedett, akik egy fél év alatt dezertáltak a pesti hitközségtől. Meg az is, hogy a vallási életet teljesen elhagyták, ma már ez a szál is mind vékonyabb lett, amely összeköti őket a régi fajhoz. A vallás kohéziós erejét tagadták a pesti izraeliták évtizedeken át és ime, most itt az eredmény: **Ötszáz reneget hat hónap alatt!**

— Uj zsidóellenes heccék lesznek az olimpiád után. Berlin. Egy berlini teret és egy utcát elneveztek Gustloff Wilhelm után, akit David Frankfurter megölt Davosban. Jól értesült körök szerint ez az akció bevezetője annak, a nagyszabású propagandaakciónak, amelyet Berlinből fognak folytatni, tekintettel az ősszel megkezdődő Frankfurterperre, amelyet Svájcban fognak lefolytatni. A Gustloff eset lesz a szeptemberben megtartandó nürnbergi pártnapnak is fő témája. Azt is közlik, hogy az olimpiád után, nagyszabású újabb zsidóellenes akció lesz amelyben a Gustloff merényletet fogják főpropaganda eszközzé felhasználni. Ezzel kapcsolatban jelentik Berlinből azt is, hogy a zsidó szervezetek nem állhatnak rendelkezésére azoknak az egyedeknek, vagy csoportoknak, akik és amelyek a berlini olimpiád alkalmából, a németországi zsidók kérdést akarják majd tanulmányozni. Ezeket az érdeklődőket át kell adni a Gestapónak. Ezenkívül utasítást adtak az olimpiád rendezőségnek, hogy a külföldi zsidókat olyan kávéházakba vezessék, amelyeket főképpen zsidók látogatnak, hogy ezzel is dokumentálják, hogy a zsidók nincsenek korlátozva mozgási szabadságukban. A főbezerfőnyi amerikai látogató között, akik elindulnak a berlini olimpiádra, nincsenek zsidók. Sam Stoll Michigánból, és Marly Glickman Syrakusából, a 400 méteres stafétafutásban startolni fognak.

Házassággal végződött

25 ik évemet töltöttem be az idén s már el voltam keseredve, hogy férjhez mennem nem sikerül. Bevallom őszintén, hogy aggályaim indokoltak voltak, mert arcomon évek óta aprókis pattanások és pulykatojásszerű szeplők voltak, ilyen arccal természetesen nem is mertem a férjhezmenésre gondolni.

Most ezután mondom köszönetet a Floreal krémek gyártójának, hogy sikerült szeplős, pattanásos, májfoltos arcomat a Floreal 2 számú krémmel megtisztítani, oly tökéletesen, hogy a férfiak is felfigyeltek reám. S mint boldog menyasszony ígéretet teszek, hogy a jövőben csak Florealt veszek.

S. M. Oradea.

U. i. Floreal krémek főlerakata: Pap Drogueria, Oradea, Bdul Regele Ferdinand 9. Floreal krémek ára tégelyenként 40 lei. Naponta postai szétküldés.

— **Fiatal ügyes megbízható.** Fűszer és vas szakmába jártas segéd szombat tartással vidékre is állást keres. Cim Simon Noe Cluj, Reg. Mária 24.

— **Olcsón nyarálhat BULZ községben, (Iadvölgy állomás) Silberstein Bernáthnál.** Gyönyörű vidék, klimatikus levegő, 500 méter a tenger felett. 25%-os vasuti kedvezmény. Szigoruan orth. kóser konyha. Sinautó csatlakozás a remeci Stána-ra. Felvilágosításért forduljon: **Silberstein Bernáthhoz, Bulz. Gara Valea Iadului.**

— **Siesta Szanatórium Budapest, I. Ráth György-ucca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintézete. Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urologia, s. b. Röntgen, kémia és mikroszkopiai laboratórium. Elektrokardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizgyógyintézet. Orvosilag vezetett vilányüzemű konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyszögöles park. — Olcsó árak!**

— **Kiadták a hátralékos certifikátokat. Jeruzsálem.** Az ezidei sedule második részletét, amely 2000 certifikátból áll, a napokban a kormány kiadta a Jewish Agencynek. A certifikátok szerint osztatnak szét, ahogy azt már az előző tervekben beosztották.

— **Constanța-ban, a »Tel-Aviv«,** legjobb hírnévnek örvendő és szigoruan orth. kóser vendéglő, Str. Traian 14. szám alatt. Melamed Ignác (Sibiu) irányította mellett, megnyílt. Elsőrangú ardeali konyha. Olcsó árak. Szükség esetén megfelelő lakás.

— **Borsecen, megnyílt a Hoffmann-féle 14 év óta fennálló szigoruan orth. kóser vendéglő,** ahol minden évben több orth. rabbi étkezik, kifűnő konyhával, mérsékelt árakkal várja kedves régi és új vendégeit.

— **Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.**

A lábizzadás ellen biztos szer a Csanda-féle „PODEOL”

A lábviz után a lábat bepódozva, azonnal megszűnik a legerősebb lábizzadás. égető érzés, pöfedség. A kisebzett lábat meggyógyítja, a bőrt puhán tartja, a járást végtelen könnyíti, szagtalanít.

Kapható: gyógyszerárban és drogériában.

Készíti Csanda gyógyszerár, Oradea.

KÖZÉLET

Az ardeali WIZO föderáció június hó 28-29 én tartotta meg Clujon 7-ik országos konferenciáját 82 delegátus részvételével. Dr. Roth Dezsőné a föderáció elnökszónya héber nyelvű megnyitójában a hebralláció fontosságát hangsúlyozta. Ezután az üdvözlő beszédek következtek. Wertheimer Samuné a cluji vendéglátó csoport nevében, Gottlieb József a Zs. N. Sz. cluji helyicsoportja nevében, valamint az E. Zs. N. Sz. központja, Fendrich Ernő dr. az összes ifjusági szervezetek, Neuberger Zsigmondné az összes cluji zsidó nőegyletek, dr. Ligeti Sándorné a Salom páholy nővérszervezete, Radó Ernő a B. B. páholy és a Haggibor sportegyesület, dr. Weinberger Mózes főrabbi, dr. Heller József az Árvagon-dozó nevében üdvözltek a Wizo konferenciát és eredményes munkát kívántak. Reiter Lunka szervezeti, Kertész Mártonné K. K. L. és Weinberger Nándorné K. H. referátuma után, Dr. Markovitsné, Geist Renée (Oradea) körzeti központok létesítését javasolja a munka decentralizálása érdekében Szidon Józsefné (Lugoj) azzal a kéréssel fordult a csoportokhoz, hogy 10%-al emeljék fel budgetjuket. A költségvetési vita csak másnap fejeződött be, majd a kulturvita következett, melynek két főszónoka dr. Bär Emánuelné (Dej) és Eiger Melaine (Braşov) volt. Katz Lulu (Baia Mare) Jung Wizo és Hönigsberg Licy (Árad) sajtóreferátumot tartott. A program végzetével dr. Neufeld Jenőné (Cluj) javaslatára a következő vezetőséget választotta meg a konferencia: Elnök: Dr. Roth Dezsőné Timişoara. Ügyvezető elnök: Reiter Lunka Timişoara. Alelnökök: Wertheimer Samuné Cluj, Handler Elise Timişoara, Fleischmann Erna Târgu Mureş. Pénztáros: Dr. Weil Adolfné, Timişoara. Ellenőrök: Neuwelt Pálné, Eckstein Berthold, Timişoara. Titkárok: Löbl Bözsi, Scheer Vera, Timişoara. Counciltagok: Reiter Lunka, Timişoara, Weinberger Nándorné, Cluj, Sidon Józsefné Lugoj. Council pótagok: Dr. Nobel Sándorné Timişoara, Eiger Melaine Braşov, dr. Jordan Viktorné Satu Mare. NIB elnök: Weinberger Nándorné Cluj NIB alelnökök: Dr. Bär Emánuelné Dej, Liguornik Amália Toplița. NIB titkár: Sidon Józsefné Lugoj. Kisintézőbizottság tagjai: Dr. Roth Dezsőné, Reiter Lunka, Handler Elise, dr. Nobel Sándorné, Erdély Irma, Dr. Weil Adolfné, Keller Vera, Rottmann Erna, Reitter Ilonka, Löbl Bözsi, Scheer Vera.

Ruszinszkói zsidó élet. A prágai kormány új munkaszüneti törvényt készít elő, melynek értelmében vásárnap egész nap zárva kell tartani az összes üzleteknek, noha eddig délelőtt 10 óráig engedélyezve volt a nyitás. Az új törvény igen érzékenyen érintené a ruszinszkói vallásos zsidó kereskedőket, akik így teljes két napon kénytelenek lennének zárva tartani. A ruszinszkói orth. Központi Iroda nevében, Schönberger Hermann elnökkel az élén küldöttség járt Prágában az illetékes miniszternél, aki megígérte, hogy az új rendeletnél tekintettel lesznek a speciális ruszinszkói zsidó viszonyokra is. — A küldöttség eljárt egyben a miniszteriumban annak érdekében is, hogy a lengyelországi zsidó alattvalókat, kik 1914, illetve 1918 óta laknak az országban, ne utasítsák ki a közlérsaság területéről és adjanak számukra állandó tartózkodási engedélyt. — Az orth. Központi Iroda egyébként a napokban döntött a beregszászi hitközség ügyében is és azt kizárták nyilvánította az orthodoxiákból, tekintve, hogy határozott felhívása ellenére sem volt hajlandó csatlakozni az orth. Központi Irodához. A határozatot eddig még nem kézbesítették ki a beregszászi hitközségnek, mert még mindig remélik, hogy valamilyen módon meg lehet találni a kibontakozás útját. — A szerednei hitközséget nagy gyász érte főrabbiának R. Jicchak Elzik Adler 46 éves korában történt hirtelen elhunytával. A főrabbi hivatás körében általános tiszteletnek és szeretetnek örvendett. Temetése órlási részvét mellett ment végbe.

Sulfamyl puder csak
„EGGER“
 védjeggyel valódi, más gyártmány,
 mint értéktelen utánzat visszautasítandó.

A palesztinai közgazdaság optimista

Dacára annak, hogy a palesztinai nyugtalanságok három hónap óta tartanak és sok tekintetben zavarokai idéztek elő az ország gazdasági életében, általános meggyőződés, hogy a nyugtalanságok befejezése után azonnal nagy fellendülés lesz az iparban és kereskedelemben. Alaposan meglágyják azt, hogy vajjon melyek azok az iparágak, amelyek fejlesztését elő kell mozdítani, hogy a zsidóság függelenségét biztosítsa, az arab befolyástól. Egyöntetű a vélemény az irányban, hogy az elpusztított értékeket mielőbb pótolni kell. Vannak, akik az ipar, mások meg a mezőgazdaság fejlesztése érdekében dolgoznak.

Közben minden lehetőit elkövetnek, hogy a sztrájkok és nyugtalanságok által súlyosan érintett vállalatokat, minden tekintetben támogassák. A hétfői „kasszanap” most sokkal csendesebb, mint szokott lenni. Az „Anglo Palesztina Bank” újabb kölcsönök nyújtásával minden lehetőit elkövet, hogy az ipar és kereskedelem vérkeringésébe ne legyen fennakadás.

A clonisia executive is állandóan foglalkozik a napi kérdésekkel és nagyon fontosnak tartja, nemcsak a politikai pozíció tartását, hanem azt is, hogy gazdasági téren is megmaradjon a zsidó supremáció. Erősen igyekeznek a belső piac felvevőképességét fokozni. De nem csak az irányban dolgoznak, hogy az importot csökkenték, hanem azt is megszabású módon megszervezik, hogy az ország exportja minél erőteljesebb legyen. A citrus termények világpiacát megszabású propagandával igyekeznek előmozdítani. Érdekesnek tartjuk még megemlíteni, hogy a palesztinai értékpapírok a londoni piacon a nyugtalanságok óta 12-25% kal zuhantak és az angol publikum ebbeli veszteségét körülbelül 4 millió fontra becsülik.

Általában a palesztinai gazdasági körök véleménye optimista és nagy fellendülést várnak, ahogy a rend teljesen helyreáll, ami rövid időn belül megtörténik.

Epilepsziában szenvedők

Végre felledezték az ön betegségének is a gyógyszerét. Most végezték már végre az eszméletlenségi rohamos, a rettenetes görcsös rángatózások. Azok, akik ebben a kegyetlen betegségben szenvedtek, most megszabadultak testi és lelki fájdalmaiktól.

Ami mindenki előtt teljes lehetetlenségnek tűnt, az ma megvalósult, az epilepsziás betegek 90-95 százalékát gyógyítható, hála a híres amerikai „Donhide” nevű gyógyszernek.

A betegek milliói a világ minden részében az orvosok által az epilepszia összes eseteire előírt „Donhide”-kezelésnek köszönhetik gyógyulásukat.

„Donhide” kapható a vezérképviselőnél: Császár D. gyógyszerárán Bucureşti, Calea Victoriei 124. Vidékre 200 lei utánvét mellett küldünk.

Panaszos levél Alesdről és a mi válaszuk.

Panaszos levelet kaptunk, a bihormegyei Alesd községből. Kivonatolva adjuk a levél tartalmát: Az alesdi hitközség előjárósága két hónappal ezelőtt oly értelmű határozatot hozott, mely szerint aki a kért adó hátralék esedékes részletét nem fizeti, azoktól megvonják a vágatási jogot. Megtörtént ezután sok alesdi családdal, hogy elküldtek vágatni, a gabellacédulával és a bolettával, amely a jegy 40% a és az adók törlesztésére szolgál és amelyet jelen sorok beküldője, Ladányi Ignácz volt hitközségi elnök szavaztatott meg 1928-ban elnöksége idején.

A levél további részében azt kérdeztőlünk Ladányi Ignácz v. elnök számos társa nevében, hogy vajjon nem-e a zsidó etika arcucsapása az, hogy megakadályoznak zsidó családokat abban hogy a rituális vágáshoz ragaszkodjanak? Közli azt is Ladányi ur, hogy Klein alesdi főrabbi ur, akihez panaszra mentek, kijelentette, hogy nem azonosítja magát az ukázal, de ennek dacára sem vonták vissza.

Főszerkesztőnkhez intézett panaszos levélre, válaszuk a következő:

Mindenekelőtt azt a régi közmondást idézzük: egy ítélet előtt mindkét felet meg kell hallgatni. De viszont akármilyen „föbenjáró” nem fizetési bünt is követ el egy hitközségi tag, nincsen joga a hitközségnek ahhoz, hogy valakitől a kóser-hus élvezeti jogát elvegye. Már csak azért sem, mert akadhat egy könnyebben gondolkodó is közöttük, aki dachból megpróbálja esetleg a nem egészen, vagy egyáltalán nem kóser hus élvezetét és soha többé nem tér vissza. Már pedig ehhez segédkezet nyújtani, több mint bűn... Egy zsidó lap nem tarthat a távolból, de még közelben sem din törni, főleg ilyen kényes ügyben, de itt nyugodtan ítélkezhetünk úgy, hogy az alesdi hitközség jelenlegi vezetősége vonja vissza ezt a vágatási tilalmat és másképen igyekezék behajtani kiváltságát. Mert ez nem etikus és mégkevésbé logikus behajtási módszer.

Ez a mi véleményünk és jóakaratu ajánlatunk az alesdieknek.

Mielőtt szabadságra megy

gondoljon egészségére

vigyen magával

SENLASLO

(Szt. László)

fertőtlenítő toalettiszappant

DENTONAL

fogpasztát, ÜDIT, FEHÉRIT, FERTŐTLENIT

Hétről-hétre

Páris. Joliot Curie francia államtitkár, a Nobel-díj nyertese, július 9-én megbeszélést folytatott a belügy és külügyminiszterium képviselőivel, valamint a tudományos körök megbízottaival, amelyet arravatkozól foglaltak, hogy külföldi tudósok letelepedhessenek Franciaországban Bizottság alakul, amely dönteni fog afelett, hogy kiket, honnan fogadjanak be, akiket Németországból, vagy más országokból kiutasítanak, vagy önként elvándorolnak.

Prága. A „Böhmische Unionbank“ ügyvezető igazgatója Otto Freund 60 éves lett. Ez alkalomból a cseh és a prágai német sajtó is nagy tisztelettel írta a kiváló zsidó vezérúrrol, aki számos nagy zsidó közéleti vezetőségében van és a Keren Hajjesszod központi bizottságának is tagja.

Varsó. Zembinszky Örnagy, lengyel pilóta, aki kétszer tette már meg a Varsó-Tel-Aviv közötti 7000 kilométeres utat, közli, hogy Tel-Aviv, az ő közveitásával egy nagy lengyel gyártmányú repülőgépet rendelt. Két gép, amelyet még a múlt évben rendeltek, a közeljövőben leszállításra kerül.

Nürnberg. Állandó kiállítás nyitottak meg a szociális hygienának, amelynek van külön osztálya: „Öröklés, faj és nép” címen. Ebben megmutatják a faj keverődés ártalmasságát. Azonkívül grafikon mutatja a zsidóság vándorútját az elmúlt évezredekben és az Európában való előretérését.

Róma. A zsidó hitközségek országos szervezete kiküldte Abessziniába Carlo Viterbo ügyvédet, hogy megszervezze az első zsidó hitközségeket. Az első hitközséget Addis Abeában, és Diredanában létesítik.

Berlin. A „Berliner Lokalanzeiger“ jelentése szerint Dr. Ludwig Lion nemegyképpen 55 éves orvost, fajgyalázás címen bíróság elé akarták állítani és a postdami bíróság akart fölőlte ítéletet mondani, de a szerencsétlen orvos, tárgyalás előtt öngyilkosságot követett el.

Danzig. A múlt év nyarán tüntetések zajlottak le a danzigi lengyel kereskedők ellen. A bíróság 50%-os kártérítést ítélt meg a károsultoknak. Most kimondta a danzigi szenátus, hogy a kártérítésben részesülnek a zsidó kereskedők is.

Prága. A csehszlovákiai hivatalok figyelmeztetést kaptak a kormányhatóságtól, amely szerint nincsen joguk bizonyítványokat, vagy igazolványokat kiállítani arravatkozól, hogy valaki, valamilyen fajhoz, vagy nemzethez tartozik.

Pécs. A pécsi katonai hatóság elrendelte, hogy azon zsinagógák előtt, ahol a hősök emléktáblája van a katonai személyeknek, mindenkor tisztelni kell.

Hildesheim. Egy zsidó ellen, fajgyalázás címen eljárás indítottak. A tárgyalás folyamán, úgy a vádlott, mint a panaszos egyöntetesen vallották, hogy csak a kísérlet állott fenn, de a fajgyalázás ténye nem történt meg. Ennek dacára tizenöt hónapi börtönrre ítélték a szerencsétlent.

București. Horia Carp, a neves zsidó politikus és publicista, néhány héttel ezelőtt súlyos operációt ment keresztül. A napokban gyógyultan hagyta el betegágyát, mely alkalommal, az ország minden részéből sokan keresték fel Horia Carpot jókívánásaikkal és gratulációikkal.

New-York. A Providence-ban megtartott cionista kongresszuson határozatot hoztak arravatkozól, hogy 100 000 új fát ültetnek az elpusztított fák miatt. A rezolúció „fagyilkosságnak” nevezi, amit az arabok elkövettek és minden kiirtott egy fa helyébe ezer fa jelszavát hangoztatták.

Jeruzsálem. Az elmúlt héten hajózott be Haifában, az az újabb három gyalogsági zászlóalj, amelyet Maltából indítottak utnak. Ez a „Lincolnshire Regiment” második batallionja, a „South Wales Borderers” második batallionja, és a „Kings Own Scottish Borderers” első batallionja. Azonkívül egy motorizált lovashadosztály, tank-ezred, páncélkocsik és pionir század is kihajózott. — A Jarkon-folyó hídján, amely Petah Tikvah mellett van, bomba robbant. Károkat nem okozott ez a robbanás. 20 arabot letartóztattak. — A György király emlékére ültetett erdőben számos fát kidöntöttek. Kfar Hahores erdőben, 100 fát pusztítottak el és az erdő kerítését. — A jeruzsálemi kórházakba 100 személyt vittek be akik élelmiszerektől mérgezést kaptak. Chaim Besar 38 éves jemenita zsidó meghalt a mérgezés folytán. A rendőrség bevezette a vizsgálatot. — Ben Gurion Londonból Jeruzsálemba érkezett, de néhány nap után ismét visszautazott Londonba. — Tammus 20-án a KKL, jeruzsálemi épületében Herzi gyásznap volt. Egyidejűleg leveleket és kéziratokat állítottak ki Herzitől, amelyet még eddig nem ismert az nyilvánosság. — A palesztinai rádió a napokban 24 órára felfüggesztette az előadást. — Sedserában bomba robbant, de kárt nem okozott.

Tel-Aviv. Tel Avivban ismeretlen tettesek elvágják a villanydrótot néhány nappal ezelőtt, az est órákban. Tíz perc alatt helyrehozták a bajt és a villagítás zavartalanul működött tovább. — Az elmúlt héten két orosz származású kommunistát kiutasítottak az országból. Nehány nappal ezelőtt kiutasították Zwi Koltun nevű kommunistát, aki vezető szerepet játszott a mozgalomban. — Eljahu Said nevű 25 éves fiatalembert Neveshaanban és a tel-avivi Hatikva negyed között revolverlövéllel megölték. A tettes elmenekült. Özvegyet és egy árva hagyott maga után. — A Mánisja negyedben egy arab kecskepásztor agyonlőtték. Kiserője, aki megmenekült azt vallotta, hogy európai öltözetű emberek lötték agyon automatikus revolverekkel. Ludd és Petach-Tikvah között fegyveres arabokat fogtak el.

— **Mi a helyzet Belgiumban?** Miután a kamarai, szenátusi választások is lezajlottak, ma már meg lehet állapítani, milyen a néphangulat és milyen lesz a közeljövő politikahelyzete a zsidóságot illetőleg. Nem csak a radikális csoportok előretérése nyomja rá bélyegét a mai helyzetre, hanem azok az ellenlétek is, amelyek a vallonok és flamandok között fennállnak. A választások súlyos veszteséget okoztak a katolikus pártnak is. A kamarai választásokon elvesztett 16 helyet, a szenátusban pedig nyolcat. Az elvesztett mandátumokat a Rex mozgalom képviselői nyerték el. De a katolikus pártban belül is, a vallonok és flamandok között is súlyos ellenlétek merültek fel. A Rex mozgalom vezére Degrelle még nem vallotta nyíltan, milyen véleményen van a zsidókérdéssel kapcsolatban. Az extrém flamand pártok meglehetősen antifiszidó beállításuk. 75 000 zsidó él Belgiumban, amely az összlakosság 0.7%-át teszi ki. Ennek fele Antwerpenben él. De Antwerpen a flamand mozgalom központja is. A frontisták ott két mandátumot nyertek. A rexisták pedig csak egy képviselőt tudtak beküldeni Antwerpenből. A flamand nacionalisták erősödésével, a zsidóellenes megnyilatkozások is gyakoribbak, de mégsem oly erős, hogy hogy abból közvetlen veszély származna. A jellemények azonban minden figyelmet megérdemelnek.

— **Bernáth Béla bankigazgató távozása Oradeáról.** Bernáth Bélát, az Ardeal Bank Rt. oradeai fiókjának főnökét, a bank igazgatósága a Cluj központhoz helyezte át. Bernáth Béla direktor távozása őszinte sajnálkozást kelt nemcsak a város közgazdasági köreiből és társadalmi életéből, hanem mint zsidó vezérférfi is érzékeny veszteséget jelent távozása az oradeai zsidó közélet szempontjából. Megérdemelt előléptetése osztatlan örömet keltett és ez csak enyhíti azt a fájó érzést, amelyet távozása Oradea társadalmában kelt. Számos zsidó intézmény, amelynek vezetője és csendben irányítója is volt, érzékenyen fájlalja távozását, de Cluj egy kiváló nagyszerű közgazdasági zsidóérzésű férfit nyer Bernáth igazgatóban.

— **Eljegyzés.** Citrom Irénkét Braszovból eljegyezte Steimbreeher Zsigmond fakereskedő Rusli-Munji ből.

— **Szýriában bojkottot hirdetnek Palesztina ellen.** Beirut. A „Commerce du Levant” újság legutóbbi számában cikkkel közöl arról, hogy a palesztinai események óta nagyszabású bojkottpropaganda folyik Szýriában, minden kereskedelmi kapcsolat ellen, ami a két országot korábban összekötötte. A két ország között teljesen megszűnt a kapcsolat, ami az arabok zsidóellenes propagandájában lett magyarázatát és abban, hogy nagyon sok pénzzel tartozik a palesztinai közgazdaság a szýriai exportőröknek. Ennek a propagandának eredménye az is, hogy a Palesztina felé irányított tojás-exportot erőszakkal megakadályozták. Az 1929 évben, a két ország között létrejött kereskedelmi szerződés nagyon jó hatással volt a szýriai közgazdaságra. 1935-ben Syria és Libanon 5 millió font értékű exportált Palesztinába, amely csaknem az egész szýriai export 50%-át tette ki. Ha így halad tovább, természetesen Palesztinának az lesz érdeke, hogy felmondja a most fennálló szerződést. Kétségtelen, hogy fenti számok ismerete után a szýriai kereskedelem sokkal súlyosabb következményekkel járhat az az arab propaganda, mint a palesztinai gazdaságra. Azt a 303.000 font értékű árut, amelyet Palesztina 1935-ben exportált Syria felé, más országokban is el tudja helyezni, hiszen összexportjának csupán 7%-a. Viszont tojást és minden egyébét, amelyet eddig Szýriából kapott, pótolni tudja Egyiptomból és más környező országból is.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucurestiben

KATZ orth. kóser **restaurant**

București, str. Carol 32. I. emelet

Chasszid gyöngyszemek

A KOBRYNI RABBI

A kobryni rabbi gyakran mesélte ismerőseinek ezt a történetet:

— Miklós cárnak volt egy öreg generálisa, Gowin tábornok, aki már ötven évet szolgált. Egy hadgyakorlaton a cár odalovagolt a tábornok mellé és gunyosan kérdezte:

— Hogy vagy Gowin? Izlik még a szolgálát? Pezsdül még a véred?

Mire Gowin így válaszolt:

— A vérem már nem pezsdül. De ha végignézek ezen a hadgyakorlaton, irigylem a cárt, akinek mindig új katonái vannak.

AZ IGAZI GOND

Egy ember, aki nem volt valami nagyon vallásos, panaszkodott a rabbinak:

— Nagy gondjaim vannak, nagyon nagy gondjaim.

— Imádkozz, a könyörületes Isten megsegít és nem lesznek gondjaid.

— De hogyan imádkozzam? Nem tudok imádkozni.

Mire a rabbi így válaszolt:

— Akkor igazad van, akkor neked valóban nagy gondjaid vannak.

ISTENI PÉLDA

A lublini rabbi egyszer utolsó pénzét adta oda egy kéregetőnek. Tanítványai szemrehányást tettek neki. A rabbi így válaszolt:

— Nekem az Isten adta és ő nem nézi, hogy kinek adja. Legyek vátozósabb, mint Örökkévaló?

AZ ÉHEZŐ GYERMEK

A limanovai rabbi házában egy falat kenyér sem volt. Gyermeke sirva ment hozzá és elpanaszolta, hogy olyan nagyon éhes, hogy már nem bírja tovább.

— Annyira sohasem lehet valaki éhes — mondta meggyőződéssel a rabbi, akinek pillantása az asztalra esett, ahol egy rézpénzt látott meg, amelyen jókora darab kenyeret lehetett volna vásárolni.

— Igazad van — mondta most — te éhséged valóban kibírhatatlan.

ISTEN LAKÁSA

A tanítvány megkérdezte a rabbitól:

— Hol lakik az Isten?

Mire egy másik tanítvány csodálkozva mondta:

— Hogy kérdezhetsz ilyet? Hiszen a mindenség minden zugában ott van.

De a rabbi mégis válaszolt a kérdésre:

— Az Isten ott van, ahova beengedik.

A GYÜRÜ

Rabbi Schmelke ajtaján koldus kopogtat. Pénz nem volt odahaza s ezért a rabbi egy gyűrűvel ajándékozta meg az ágról szakadtat.

Alig távozott el a koldus, hazatért a rabbi felesége és éktelen haragra lobbant, amikor a gyűrű elajándékozásáról értesült. Heves szemrehányásokkal illette a rabbit, amiért egy drága ékszert, amelynek a foglalatát nagy és nemes követ rejtelt, odaajándékozott egy ismeretlen szegény embernek.

Rabbi Schmelke ekkor megparancsolta, hogy hívják vissza a koldust.

A koldus visszajött s a rabbi így szól hozzá:

— Éppen most hallom, hogy a gyűrű, amit neked adtam, drága kincs. Ezt meg akarlam mondani neked, nehogy olcsó pénzzé éri elkótyavetyéld.

S újra utjára bocsátotta a koldust

ÖTLETES APRÓHIRDETÉS.

Egy lengyel-zsidó lapban megjelent egy lányról a következő ötletes apróhirdetése: „Keresem egy vallásos fiatalember ismeretségét. Elengedhetetlen feltétel, hogy annyit tudjon héberül, hogy elmondhassa a „Haré al m'küdesesz li” házassági formulát.”